

Column MTV, d.d. 29 mei 2011 over de winning van schaliegas

Nederland gasland; nu ook uit Brabant?

We weten allemaal dat het grootste Nederlandse gasveld in Slochteren ligt. We weten ook dat we er in ons land handig gebruik van hebben gemaakt. Alle huishoudens zijn erop aangesloten en dat is gemakkelijk voor de verwarming en in onze gasfornuizen, nietwaar? De Nederlanders behoren tot de grootste gasverbruikers per inwoner in Europa. In 1959 was iedereen blij met de vondst van het aardgas, dat door de Shell en Exxon Mobil werd aangetroffen. Het bleek één van de tien grootste gasvelden ter wereld.

Vandaag heb ik het opnieuw over aardgas, maar nu over schaliegas. Nu is lang niet iedereen er blij mee. De gevolgen van de winning schikken velen af. Nu gaat het niet om een gasbel in de bodem, maar om gas dat vast zit in leisteenlagen, in de schalie op zo'n vier km diepte. In de gemeenten Haaren en Boxtel worden de voorbereidingen voor enkele proefboringen getroffen.

Het zgn. schaliegas is net zo bruikbaar als het gas dat we uit de velden bij Slochteren halen. Het is echter wel een hele klus om het naar boven te krijgen. Schaliegas zit namelijk vast in het gesteente en is daarom lange tijd beschouwd als een onbereikbare grondstof.

Echter, de techniek gaat vooruit. Er is een methode ontwikkeld om dit gas naar boven te krijgen. Dan wordt kilometers diep geboord tot in een laag schalie oftewel leisteen, dat rijk is aan aardgas. Maar dit gas komt er niet zomaar uit. Met water en zand onder hoge druk komen er scheuren in de lagen gesteente. Door de breuken en scheuren komt het schaliegas vrij. Daarbij wordt gebruik gemaakt van chemicaliën en er zijn methoden ontwikkeld om het gas ook naar boven te brengen.

Waarom nu de snel toenemende belangstelling bij de overheid en de gassector in Brabant en ook op veel plaatsen in Europa voor het schaliegas?

Allereerst omdat de voorraden schaliegas erg groot zijn. De winbare voorraden gas zullen er door verdubbelen. Deskundigen vertellen ons dat er voor Nederland een gas zit voor zo'n 50 tot 60 jaar. Dit gas zou de gasbel van Slochteren, die langzaam leeg begint te raken kunnen vervangen. Zo is het ook in de Verenigde Staten gegaan. Sinds 2005 wordt er zoveel schaliegas gewonnen, dat het land in één klap niet meer afhankelijk is van gasimporten.

Ten tweede omdat de overheid met het aardgas veel verdient. Het gas is eigendom van de Nederlandse staat, zeventig procent van de opbrengst gaat nu rechtstreeks naar de staatskas. Slochteren heeft de Nederlandse staatskas tot nu toe 220 miljard Euro opgeleverd, de laatste jaren 10 miljard per jaar. Zonder het aardgas zouden we meer belasting betalen (omgerekend wel zo'n 1300 Euro per werkende Nederlander per jaar) en meer kwijt zijn aan stookkosten. De Nederlandse ministers van Financiën lachten altijd van oor tot oor. Immers men besloot destijds de gasprijs te koppelen aan de olieprijs. En die ging door de tijd fors omhoog. Tel uit je winst, zo gold in Den Haag. De Elsevier van vorige week kopte in een artikel: Help, de gasbel raakt op! U begrijpt dat ook Den Haag, in tijden van financiële krapte naarstig op zoek is naar een nieuwe inkomstenbron.

Ten derde omdat Europa minder afhankelijk wil worden van de grootste gasleverancier in de toekomst: Rusland.

Voorals in Polen kunnen grote voorraden schaliegas worden gewonnen. De Polen hebben historisch verklaarbaar weinig vertrouwen in de Russen en zien in het schaliegas een mogelijkheid hun energieafhankelijkheid te vergroten en minder afhankelijk te worden van de meer vervuilende steenkool en bruinkool.

Kortom: het schaliegas komt in Nederland en in Brabant dichtbij. Het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft inmiddels vergunningen afgegeven aan het Britse bedrijf Cuadrilla voor proefboringen in Boxtel en Haaren. De staat heeft bij onze delfstoffen het voortouw. Bij de echte winning neemt de staat een belang van 40 %. De beide gemeentebesturen zijn in beeld omdat voor het plaatsen van de boortorens een bouwvergunning moet worden afgegeven.

De geplande proefboringen naar in Boxtel en Haaren gaan ergens tussen de tien en twintig miljoen euro per boring kosten. Afhankelijk van de resultaten van de boring wil het bedrijf ook op andere plekken in Brabant proefboringen doen. Er wordt gerekend met een onderzoeksperiode van zo'n vijf jaar.

Sof ar so good, zou je zeggen.

Maar in Haaren en Boxtel, zetten bewoners en instanties grote vraagtekens bij de winning van dit gas. Het ophalen van het schaliegas uit de aarde is niet zonder gevaar. Bezorgde burgers, bijvoorbeeld in de stichting Schaliegas Vrij Haaren, zijn bang dat het landschap en milieu vervuild raakt als er straks commercieel wordt gewonnen. Ook Brabant Water, onze drinkwatermaatschappij verzet zich.

De veiligheid van de nieuwe boorteknik hangt van veel zaken af: ondermeer van het bovengronds opvangen en afvoeren van de boorvloeistof. Dat is misgegaan in de Amerikaanse staat Pennsylvania, toen de afdichting van de bron kapot ging en er giftige boorvloeistof in een riviertje terecht kwam.

Zowel in Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk als in Polen en nu ook in ons land is er discussie over de effecten van de winning van schaliegasvoorraden. Tot nu toe wordt het debat in alle landen apart gevoerd. Ik ben van mening dat er een Europees onderzoek moet komen naar de effecten van het winnen van schaliegas. Door de resultaten te vergelijken kan beter en onafhankelijker inzicht worden gekregen in de gevolgen op het milieu en in het bijzonder grond- en drinkwater. Daarnaast dient in EU-verband aandacht te worden besteed aan het ontwikkelen van nieuwe technieken voor de winning van het gas. Hoe minder impact op milieu en omgeving, hoe beter.

Inmiddels heb ik dit in Brussel voorgesteld. Tevens heb ik Minister Verhagen hierover een brief gestuurd en hem gevraagd mijn initiatief naar de Europese Commissie te steunen. De overheid en de politiek zijn aan zet; het debat met de burgers is pas net begonnen. U zult er nog het nodige over gaan horen. Op 22 juni gaat de Tweede Kamer er over praten. Op 1 juli debatteren de Brabantse Staten er in Den Bosch over. Ook ik hou mij aanbevolen voor uw mening of commentaar.

**Wie weet wordt ook Brabant gasland,
maar alléén dan als het verantwoord kan!**

**Lambert van Nistelrooij
Europarlementariër CDA**